

Hodnocení některých sociálních podmínek – říjen 2013

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v13-10</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>7. – 14. 10. 2013</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1039</i>
Počet tazatelů:	<i>248</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>EU.16</i>
Zveřejněno dne:	<i>6. listopadu 2013</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

Součástí říjnového šetření CVVM byla otázka sledující hodnocení některých sociálních podmínek v České republice.¹

Tabulka 1: Hodnocení situace v ČR, pokud jde o... (%)

	velmi dobrá	spíše dobrá	spíše špatná	velmi špatná	neví
možnost přístupu ke vzdělání	20	56	14	4	6
přístup ke zdravotní péči	11	51	26	9	3
možnost získání bytu	4	30	36	22	8
možnost pracovat, být zaměstnán	2	17	48	31	2
životní podmínky zdravotně postižených	2	12	39	33	14
finanční možnosti k založení rodiny, možnost mít děti	1	17	52	26	4
zabezpečení ve stáří	1	8	44	42	5

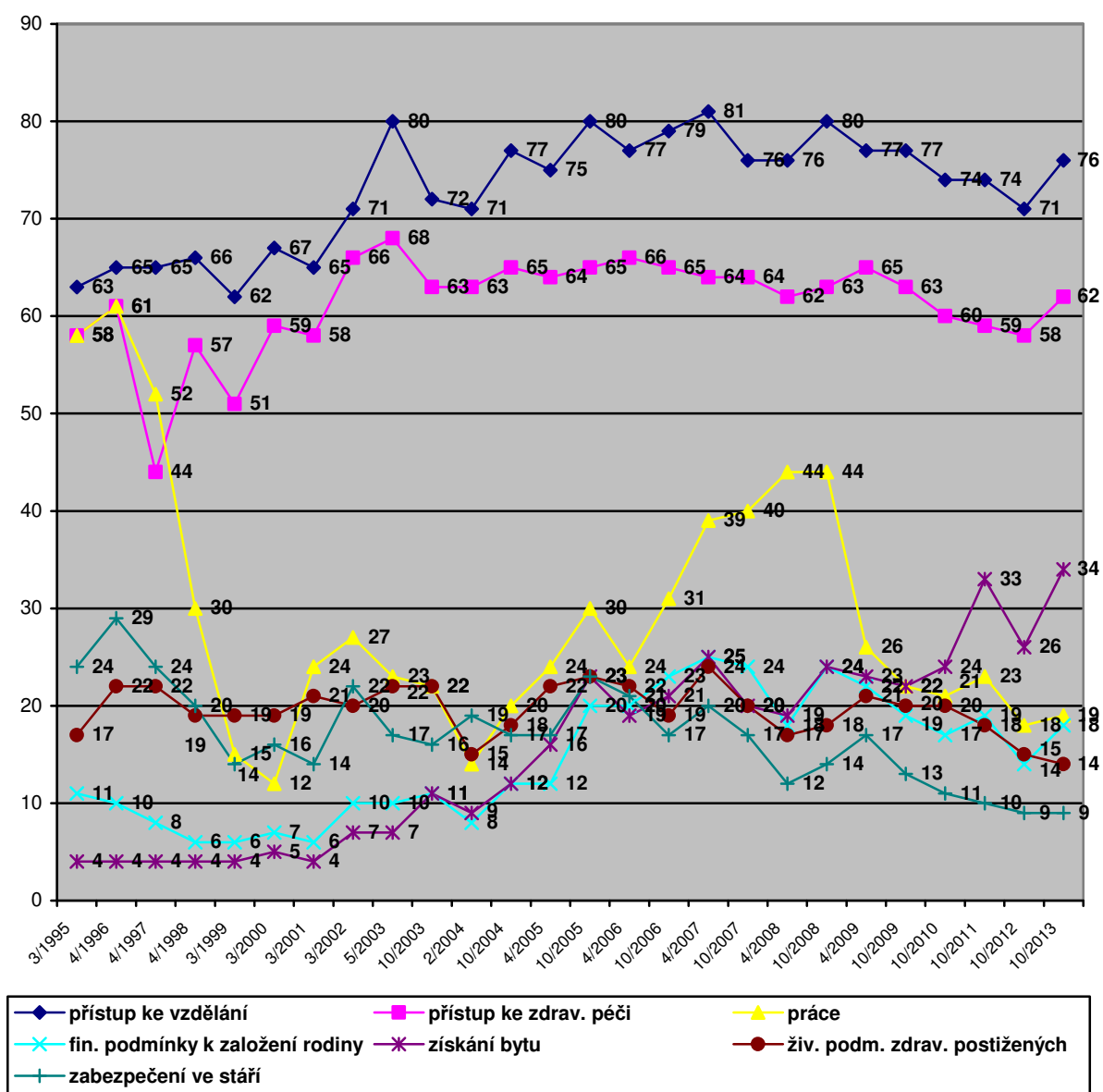
Pozn.: Procenta v řádku.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost, 7. – 14. 10. 2013, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Jak hodnotíte situaci v České republice, pokud jde o následující oblasti: a) Možnost získání bytu, b) finanční možnosti k založení rodiny, možnosti mít děti, c) zabezpečení ve stáří, d) podmínky života zdravotně postižených, e) možnost pracovat, být zaměstnán, f) přístup ke zdravotní péči, g) možnost přístupu ke vzdělání?“ Dotázaní si mohli v hodnocení jednotlivých položek vybrat z možností škály odpovědí: „velmi dobrá; spíše dobrá; spíše špatná; velmi špatná“.

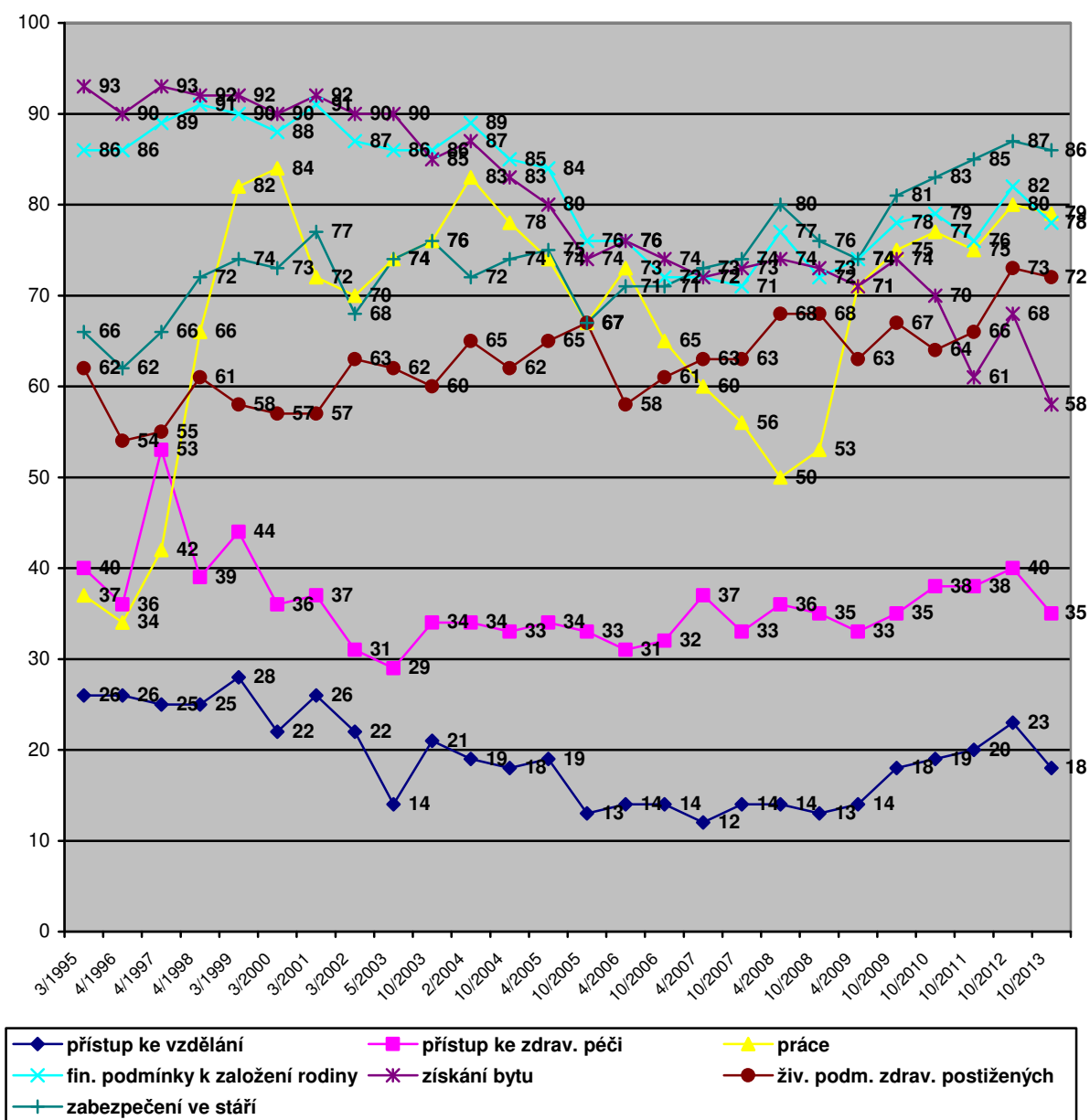
Ze všech zkoumaných podmínek občané hodnotí převážně příznivě pouze stávající možnosti přístupu ke vzdělání (76 % pozitivně, 18 % negativně) a přístup ke zdravotní péči (62 % / 35 %). U všech ostatních položek zcela jednoznačně převažují kritické hlasy, přičemž relativně nejhůře občané hodnotí možnosti zabezpečení ve stáří (86 % to vnímá kriticky, 9 % pozitivně). Vedle toho rovněž finanční podmínky pro zakládání rodin (78 % kriticky, 9 % pozitivně) nebo možnosti pracovat či být zaměstnán (79 % kriticky, 19 % pozitivně) jsou hodnoceny negativně asi čtyřmi pětinaми dotázaných. Značně kriticky jsou vnímány také životní podmínky zdravotně postižených s téměř třemi čtvrtinami kritických ohlasů (72 %) proti 14 % pozitivních. Z převážně kriticky vnímaných oblastí relativně nejlépe dopadlo hodnocení možnosti získání bytu, které třetina (34 %) vidí pozitivně, zatímco kriticky situaci v tomto ohledu vnímají necelé tři pětiny (58 %) občanů.

Graf 1: Podíly příznivého hodnocení některých sociálních podmínek od r. 1995

Poznámka: Údaje v grafu jsou součtem odpovědí „velmi dobrá“ a „spíše dobrá“.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 2: Podíly nepříznivého hodnocení některých sociálních podmínek od r. 1995 (%)

Poznámka: Údaje v grafu jsou součtem odpovědí „spíše špatná“ a „velmi špatná“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak ukazují údaje zachycené v grafech 1 a 2, oproti poslednímu šetření z října 2012 došlo v hodnocení zkoumaných sociálních podmínek ke zlepšení v případě možnosti získání bytu (vzestup příznivého hodnocení o osm procentních bodů při dokonce desetibodovém poklesu podílu nepříznivého hodnocení), finančních podmínek k založení rodiny (vzestup příznivého hodnocení o čtyři procentní body při stejně velkém poklesu nepříznivého hodnocení), přístupu ke vzdělání (vzestup příznivého hodnocení o pět procentních bodů a identický pokles podílu nepříznivého hodnocení) a přístupu ke zdravotní péči (pokles nepříznivého hodnocení o pět procentních bodů při vzestupu příznivého hodnocení o čtyři procentní body). Změny u tří zbývajících oblastí nepřekonalý v meziročním srovnání hranici statistické významnosti. Z dlouhodobějšího

hlediska lze vidět trend postupného zlepšování hodnocení kdysi nejhůře vnímané možnosti získání bytu, které se po přechodném propadu v roce 2012 vrátilo, respektive dokonce nevýznamně překonalo doposud historicky nejlepší výsledek z října 2011. U ostatních hodnocených oblastí pak v posledních letech převažoval spíše trend zhoršování a tak zejména možnost získat práci a v menší míře i životní podmínky zdravotně postižených, zabezpečení ve stáří a přes dílčí zlepšení v aktuálním výzkumu i finanční podmínky k založení rodiny, přístup ke vzdělání či přístup ke zdravotní péči jsou hodnoceny hůře, než byly hodnoceny ještě na sklonku minulého desetiletí v letech 2008 či 2009.

Podrobnější analýza ukázala, že ve všech případech se hodnocení zlepšuje spolu se subjektivně vyjadřovanou životní úrovní respondentů. S výjimkou životních podmínek pro zdravotně postižené u všech hodnocených oblastí se hodnocení poněkud zlepšuje i se zvyšujícím se vzděláním dotázaných. Podle věku lidé nad 60 let (podobně jako i důchodci) zastávají relativně kritičtější postoje ve všech zkoumaných oblastech s výjimkou přístupu ke vzdělání a možnosti pracovat. Naopak lidé do 30 let hodnotí příznivěji přístup ke zdravotní péči a jsou méně kritičtí a více nejistí při hodnocení zabezpečení ve stáří a životních podmínek pro zdravotně postižené. Všechny zkoumané sociální podmínky lépe hodnotí podnikatelé a samostatně výdělečně činní.

Finanční možnosti k založení rodiny příznivěji nahlíží obyvatelé Prahy, opačný postoj vyjadřovali častěji dotázaní z Královéhradecka. Životní podmínky zdravotně postižených méně kriticky posuzují muži a studenti, relativně kritičtější jsou naopak ženy. Možnost pracovat v poněkud příznivějším světle vnímají obyvatelé Prahy a Karlovarského kraje, kritičtějšími v tomto ohledu jsou nezaměstnaní a obyvatelé Moravskoslezského kraje. Přístup ke zdravotní péči lépe vnímají studenti, Pražané, lidé z Královéhradeckého kraje a obyvatelé velkých měst s populací nad 80 tisíc, naopak kriticky se o něm ve větší míře vyjadřují dotázaní z obcí od osmi set do dvou tisíc obyvatel. Přístup ke vzdělání pak pozitivněji hodnotí dotázaní z Prahy, kritičtější postoj zauímají obyvatelé měst od pěti do patnácti tisíc obyvatel.